

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Kazimierz Zawada

SSA Marek Machnij (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Komendy
Powiatowej Policji w Z.

przeciwko Grzegorzowi G. i Towarzystwu Ubezpieczeń
w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 listopada 2011 r.,

zażalenia strony pozwanej – Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych
TUW w W. na postanowienie o kosztach zawarte w pkt II
wyroku Sądu Okręgowego
z dnia 3 lutego 2011 r.,

- 1) **zmienia zaskarżone postanowienie (punkt II wyroku) w ten sposób, że zasądza od powoda Skarbu Państwa – Komendy Powiatowej Policji w Z. na rzecz pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń w W. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego,**
- 2) **zasądza od powoda Skarbu Państwa – Komendy Powiatowej Policji w Z. na rzecz pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń w W. kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem, zawartym w punkcie II wyroku z dnia 3 lutego 2011 r., nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz pozwanych. Sąd ten wskazał, że w wyniku zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji wskutek oddalenia powództwa w rezultacie uwzględnienia apelacji, wniesionej przez pozwane Towarzystwo Ubezpieczeń w W., powód ostatecznie przegrał sprawę w całości, w związku z czym pozwanym stosownie do art. 98 §1 i 3 k.p.c. należał się zwrot kosztów zastępstwa procesowego, ale z uwagi na skomplikowany charakter prawny sprawy oraz powstałą w toku jej rozpoznawania diametralną zmianę poglądów w orzecznictwie co do problemów istotnych dla jej rozstrzygnięcia, uzasadnione jest zastosowanie art. 102 k.p.c. w zakresie kosztów postępowania odwoławczego.

W zażaleniu na to postanowienie pozwane Towarzystwo Ubezpieczeń w W. zarzuciło naruszenie przepisu art. 102 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie pomimo braku wymaganych do tego przesłanek. Wobec tego pozwany domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia przez orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego według zasady odpowiedzialności za wynik sporu.

Powód wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. jest trafny. Pozwany słusznie twierdzi, że wskazane przez Sąd odwoławczy okoliczności nie mogły w niniejszej sprawie uzasadniać odstąpienia od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję zgodnie z uregulowaną w art. 98 § 1 k.p.c. zasada odpowiedzialności za wynik sprawy. Zmiana oceny zasadności powództwa, do której doszło w toku procesu w wyniku zmiany poglądów wyrażanych w orzecznictwie, nie oznacza, iż dochodzone żądanie kiedykolwiek było obiektywnie uzasadnione. Ryzyko, a tym samym także konsekwencje ewentualnej

zmiany oceny zasadności żądania, powinien ponosić przede wszystkim powód, jako osoba inicjująca proces i angażująca pozwanego w konieczność podjęcia obrony. Nie ma uzasadnionych podstaw, aby negatywne skutki odmiennej oceny żądania przerzucać na pozwanego.

Zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. wymagałoby zatem – oprócz przesłanki w postaci istotnej zmiany poglądów orzecznictwa, na którą zwrócił uwagę Sąd Okręgowy – istnienia innych okoliczności, które pozwalałyby uznać, że w konkretnej sprawie występuje wypadek szczególnie uzasadniony, który przemawia za odstąpieniem – w drodze wyjątku – od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, przewidzianej w art. 98 § 1 k.p.c.

W rachubę mogłyby wchodzić szczególne okoliczności przedmiotowe lub podmiotowe po tej stronie procesowej, która według powyższej zasady powinna zwrócić koszty procesu, poniesione przez jej przeciwnika. Z tego punktu widzenia pozwany zasadnie powołuje się na brak podmiotowych przesłanek uzasadniających złagodzone traktowanie Skarbu Państwa w zakresie obowiązku zwrotu kosztów. Odnosi się to zarówno do sytuacji majątkowej powoda, jak i do jego profesjonalnej obsługi prawnej, umożliwiającej należytą ocenę istnienia uzasadnionych podstaw do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie.

Nie można odmówić pozwanemu racji również co do tego, że dostrzeżony przez Sąd drugiej instancji skomplikowany charakter niniejszej sprawy z uwagi na rodzaj dochodzonego żądania wymagał zwiększonego nakładu pracy i wyższego poziomu wiedzy profesjonalnego pełnomocnika tej strony, co wiązało się z korzystnym dla pozwanego ostatecznym wynikiem sporu. Przemawia to przeciwko zastosowaniu art. 102 k.p.c., gdyż w przeciwnym razie nakład pracy i zaangażowanie pełnomocnika pozwanego w gruncie rzeczy miałyby negatywny wpływ na ocenę zasadności wniosku tej strony o przyznanie jej zwrotu kosztów procesu.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie, z tym że zasądził wyłącznie wskazaną w zażaleniu wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 1.200 zł, pomimo iż całość kosztów przysługujących pozwanemu mogłaby wynosić w tym wypadku

nawet 3.328 zł (opłata od apelacji – 1.528 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – 1.800 zł).

Ponadto na mocy art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 109, art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 394¹ § 3 w zw. art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 2 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) orzeczono o kosztach postępowania zażaleniowego odpowiednio do wyniku sprawy w tej instancji.